

Bronnen en literatuur

Voor de redactie van deze publicatie en de realisatie van de tentoonstellingen 'De watervoorzieningen in Opwijk en in Mazenzele' werd in hoofdzaak gebruik gemaakt van het HOM-archief en documentatieverzameling, van de HOM-bibliotheek, van de gemeentelijke archieven (verschillende diensten) en van de documentatie en het materiaal dat ons bezorgd werd door de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening en door diverse schenkers en bruikleengevers.

Bij sommige hoofdstukken en bijdragen wordt al melding gemaakt van en verwezen naar specifieke bronnen en literatuurstukken.

Hierna sommen wij een selectie van de belangrijkste bibliografische stukken op. Een aantal liggen vrij ter inzage op de tentoonstelling (origineel of kopie, eventueel uittreksels, verspreid bij de onderwerpen of verzameld).

Werken betreffende ons OMD-thema 'Drinkwatervoorziening'

- *Nationale Maatschappij der Waterleidingen*, 2 delen, Nationale Maatschappij der Waterleidingen (NMDW), 1958.
- *TMVW 1923-1963, Verslagen van de beheerraad en het college van commissarissen. Dienstjaar 1962 – 40e jaar. Balans en bedrijfsrekening*, Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeling (TMVW), 1963.
- VAN CRAENENBROEK W., *Eenheid in verscheidenheid: de bouwgeschiedenis van watertorens*, in *M&L 9/4*, juli-augustus, 1990, p. 64-74.
- VAN CRAENENBROEK W. (samenstelling), *Eenheid in verscheidenheid. Watertorens in België*, Nationale Vereniging van Waterleidingbedrijven (NAVEWA) en Gemeentekrediet van België, Brussel, 1991.
- PIETERAERENS Martine, *Stromend water uit de kraan! In 20ste eeuw. Modern denken. Themabrochure Open Monumentendag 2008*, Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, 2008.
- DEMEY A. (red.), *Themabrochure Ideeëndag 24 februari 2010*, Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, 2010.
- Stroobants A., *'Vier Elementen' voor Open Monumentendag*, in *Dendermondse Museum en Archievenberichten*, nr. 70- juli 2010, pag. 5-11.
- *Waterbeheer in beweging. De afdeling water, pijler voor het integraal waterbeheer in Vlaanderen*, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (afdeling Water van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer, Brussel, 2003.
- *De drinkwatervoorziening in Vlaanderen vanaf 1800 tot heden*, NGO Protos en Vlaams Partnerschap Water en Ontwikkeling, Wereldwaterdag 2006.

- CRABBÉ Ann, *Integraal waterbeleid in Vlaanderen: van fluide naar solide, Proefschrift voorgelegd tot het behalen van de graad van Doctor in de Politieke en Sociale Wetenschappen*, Universiteit Antwerpen, 2008, pag. 86-87: Drinkwatervoorziening. Raadpleegbaar op de internetsite www.ua.ac.be/main.aspx?c=ann.crabbe&n=69779.
- NOYENS Tinne, *Levenscyclusanalyse drinkwaterproductie : Vergelijking 1800 – 2000*, thesis Gegradueerde in Landbouw en Biotechnologie, Katholieke Hogeschool Kempen, 2005 Raadpleegbaar op internet via <http://hdl.handle.net/2161/etd.1137>.
- *Blauwboek. Alles wat u had willen weten over uw drinkwater en de behandeling van het afvalwater*, BELGAQUA, 1998 en latere edities. Raadpleegbaar op de internetsite www.belgaqua.be/document/Blauwboek.pdf.
- *Watertorens*, TMVW. Raadpleegbaar op de internetsite www.tmvw.be/pageview.aspx?pv_mid=4517
- *Strategische Visie Watervoorziening en Watergebruik* en de Coördinatiecommissie Integraal waterbeleid (CIW) en Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), 2009. Respectievelijke delen raadpleegbaar op de internetsites
  - www.ciwvlaanderen.be/documenten/algemene-situering
  - www.ciwvlaanderen.be/documenten/svw2_vraagnaarwater
  - www.ciwvlaanderen.be/documenten/svw3_aanbodvanwater
  - www.ciwvlaanderen.be/documenten/svw4_drinkwaterproductie-infrastructuur_distributie
  - www.ciwvlaanderen.be/documenten/svw5-knelpunten-en-kansen
  - www.ciwvlaanderen.be/documenten/svw_visie-en-instrumenten_maatregelen-en-acties
  - www.ciwvlaanderen.be/documenten/svw7-bronnen
  - www.ciwvlaanderen.be/documenten/nts-strategische-visie-watervoorziening-en-watergebruik
- *Overzicht van de beheersstructuren van de drinkwatersector in België*, Belgische Federatie voor de Watersector, BELGAQUA, Brussel, 2001. Raadpleegbaar op de internetsite belgaqua.be/document/structuur.pdf.
- De internetsites
  - *De watertorens van België* op users.belgacom.net/gc177065/Nl/volgende.htm
  - *Les châteaux d'eau de Belgique* op <http://users.skynet.be/chatodo/>
  - *Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed*, Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed 5VIOE), op inventaris.vioe.be/dibe/relict/zoeken en snelzoeken met 'watertoren'.

- De internetsites (met diverse publicaties) van de respectievelijke drinkwatermaatschappijen
  - Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW) op www.vmw.be
  - Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeling (TMVW) op www.tmvw.be

Werken betreffende ons OMD-thema

'Drinkwatervoorziening' specifiek gericht naar de jeugd

- *Mensen maken drinkwater*, Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW).
- *Waterwaaier*, Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW) en Technopolis.
- *Waterwijs ... met professor Aquarius*, VMW, juni 2008.
- VANDERMEIREN Petra, Het MOT. Doe-wandeling 'Water en Techniek'. Draaiboek Lager Onderwijs, Het MOT, educatieve dienst, april 2007
- De internetsites
  - www.kids.vmw.be/KC/
  - www.willemwever.nl/vraag_antwoord/wetenschap-techniek/waarom-heet-een-watertoren-een-watertoren
  - www.openmonumenten.be/sites/default/files/OMDjunior_aC_la_carte.pdf

Heemkundig archief- en documentatiestukken

- LINDEMANS Jan, *Geschiedenis van Opwijk*, Brussel, 1930.
- LINDEMANS Jan, *Toponymie van Opwijk*, Brussel, 1937-'39.
- LINDEMANS Jan, *De dorpskom van Opwijk in vroegere eeuwen*, in Bijdragen tot de geschiedenis van Opwijk, Heemkring Opwijk-Mazenzele, 1988, pag.46-62.
- DE NIL Leo, *Historiek der straten van Mazenzele*, 1971-..., artikelenreeks verzameld en heruitgegeven door Heemkring Opwijk-Mazenzele, 1987.
- *Opwijk ons Dorp*, Davidsfonds Opwijk, 1978.
- OMD-brochure Opwijk 1991, Gemeentebestuur Opwijk, 1991.
- Diverse hoofdstukken of passages in de brochures Open Monumentendag (OMD), Heemkring Opwijk-Mazenzele, 2001-2009.
- Diverse artikelen uit het *HOM-tijdschrift* (1989-2008), Heemkring Opwijk-Mazenzele, Opwijk.
- Diverse bijdragen op de HOM-internetsite (www.heemkringopwijk.be): heemkundige bijdragen, heemwandelingen 1997-2005, tentoonstellings-catalogi, HOM-nieuwsberichten, HOM-nieuwsbrief,...
- Diverse stukken en dossiers uit de gemeentelijke archieven Opwijk. Diverse stukken van het HOM-archief en documentatieverzameling en de HOM-bibliotheek.